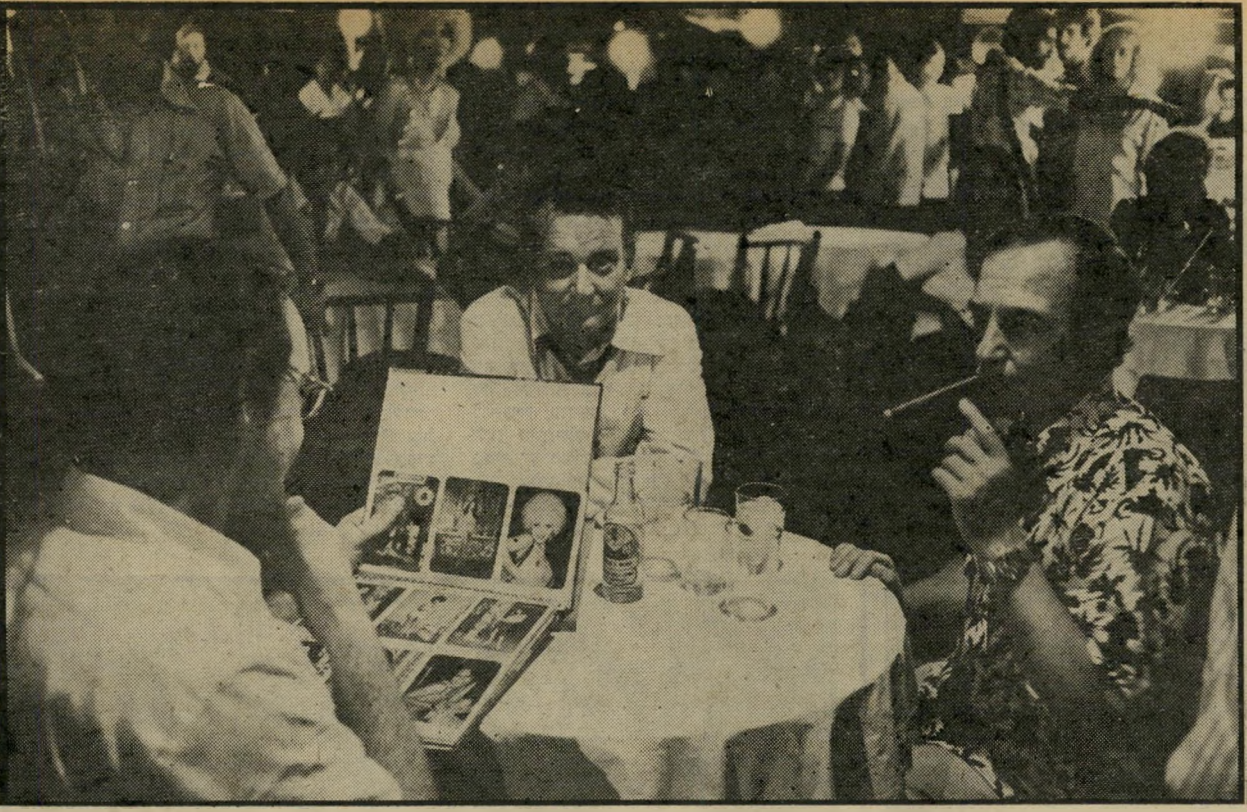

פיטר בוגדאנוביץ' ידוע בעולם הקולנוע כמי שעושה "סרטים כמו...". כמו הווארד הוקס (מה קרה דוק) או ברוד הסרט האילם (ניקלאודיאנו) או על ג'ון פורד (ג'ון פורד מביים). פרשן-קולנוע לשעבר אהב כל כך את האבות המייסדים עד שהוא חטא בחיקוי מתוך התבוללות. עם זאת, יש בכל זאת הבדל משמעותי בין חיקויים שנעשו כתרגיל אינטלקטואלי (דייזי הילר) לבין מחוות שיצאו מן הלב, כמו הצגת הקולנוע האחרונה, הסוג השני עדיף עשרת מונים על הראשון.

נראה שבוגדאנוביץ' עצמו היה מודע לכך, ולראיה סרטו החדש, המלאך ג'ק, הראשון מזה שנים רבות, שמרבית הבדיקות מאוחדת בדעתה החיובית עליו. להפקתו, עוב בוגדאנוביץ', את האולפנים הגדולים ואת מכוונת הקולנוע היקרינית, וחזר לכור מחצבתו, אל המפיק רוג'ר קורמן, שנתן לו לפני שנים את ההזדמנות הראשונה שלו כבמאי, והשתמש שוב ב"אמצעים צנועים, כדי ליצור סרט אישי. גם אם אישיותו מורכבת במידה רבה מ"דברים שספג מאחרים, אין זה אסון. לפחות הפעם, התוצאה מתגבשת ליחידה אחת ועומדת בזכות עצמה.

נטע זר. המלאך ג'ק הוא מסוג הסרטים שיכולים להזכיר מצד אחד את סרטי פורי גיהם ג'רין, או לפניו סומרסט מוהם, ועוד לפני כן ג'וזף קונראד, סיפורים אודות אירופאים התקועים בתוך המיזורה ה"רחוק, מנותקים מן הבית שבו גדלו ומה"תרבות שעליה התחנכו, ונוכרים במקום שבו הם חיים. נטע זר בחברה שאינה רוצה בהם ומתבוננת בהם בבזו מעורב בחשד. קשה לראות את הסרט ולא להיזכר בכל מה שנכתב במשך השנים על חלק זה של העולם, החל בלורד ג'ים וכלה באמ"ר יקני השקט.

הסרט מזכיר, לא פחות, את סרטי שנות הארבעים בהוליווד על אמריקאים

המלאך ג'ק (בן גאזארה) וזיליאם לי (דנהולם אלוט) אלבום של יצאניות לבחירה חופשית של הקוחות

הכל הכבוד העצמי חשוב בעיניו יותר מן האפשרות לעשות, בקלות, הון. בכך גדולתו ואסונו של ג'ק פלאוארט. הוא מגשים את חלמו ומקים את המוסד הסגור שלו, אבל המאפיה המקומית דואגת לדכא עד מהרה את התחרות הלא-הוגנת. הוא כמעט זוכה בעושר ואושר, כשניחנת לו האפשרות לפתוח עסק דומה לטובת חיילי ארצות-הברית, שבאים ל"פוש בעיר מן הקרבות המשתוללים אי-שם צפינה, אבל כשהוא צריך למכור גם את מצפונו לשם כך, הוא מוותר על כל העסק. בקיצור, הוא אחד מן המהיקנים האחרונים של המוסר, בעולם שלמד לשחק לפי חוקים אחרים לגמרי.

איריאליים פרטיים. אם יש בכלל חוקים, הרי הם שונים לגמרי מן האידיאלים הפרטיים של פלאוארט. המושכים ב"חוטמים הם ספספרים לדבר עבירה, צינני קנים הנוקבים מחיר עבור כל שירות, ולו הנתעב ביותר. בוגדאנוביץ' עצמו מגלם את האב-טיפוס לדמות זאת, ברנש בשם

הוא משיג לקוחות ליצאניות המשלשלות לכיסו אחוזים עבור טירחתו. חלומו ה"גדול הוא להקים בית-בדושה שלא היה עוד כמוהו, מפואר, נוח, חברותי, שבו הכל מרוצים, הלקוחות, העובדות, השר"תים, וגם בעלי-הבית.

במהלך הסרט, נאלץ ג'ק לעמוד לפני סידרה של החלטות שבכולן נבחן חוש-המוסר שלו. למרות שאינו רואה פסול בזנות או בסרסרות, הוא רואה זאת כ"חובתו לספק סחורה הוגנת עבור תשלום הוגן. כמעבד הוא סבור שיש לשלם ל"עובדים שזר הוגן, וכחבר הוא חושב ש"הידידות חשובה יותר מן הרווח. בסך-

במקומות זרים אכזוטיים, המקימים להם, מסיבות מעורפלות, בית רחוק מן הבית. זה מזכיר במיוחד סידרה של כמה מסירי-טי האמפרי בוגארט, שהמפורסם ביניהם היה קזבלנקה.

עם זאת, המלאך ג'ק הוא סרט מאד אקטואלי, הנוטל את הנתונים המוכרים ומנסה להראות מה קורה להם היום, או ליתר דיוק, בימים של סוף ההתערבות האמריקאית בוויאט-נאם.

סחורה הוגנת. גיבור הסרט הוא ג'ק פלאוארט, אמריקאי שנתקע בסינגפור לפני 15 שנים. מאז הוא חי מן היד אל הפה, ביום כסוכן של חברה סינית, בלילה

ביקורה של הגברת אקרמן

הסינמטקים של תל-אביב, חיפה וירושלים, המקדישים את החודש הזה לקולנוע ההולנדי, יישארו גם בחודש הבא בארצות השפלה. הם יחצו את הגבול דרומה, לבלגיה.

אילו נשאל חובבי-סרטים, לפני חמש שנים, מה זה קולנוע בלגי, היה יכול להצ"ביע על במאי תיעודי מהולל, הנרי סטורק, על במאי סרטי-עלילה בעל חוש אסתטי מפותח, אנדרה דלבו, ואולי על הארי קיי מל, במאי יהודי, אינטלקטואלי, שדעותיו וכוננותיו בסרטים מעניינות יותר מן ה"תוצאות.

מאז, הצטרף שם בולט אחד לניבחרת מצומצמת זו: שאנטל אקרמן, נערה ממוצא צא יהודי, בת 29. סרטיה המזוירים עשו קאריירה בסינמטקים ובפסטיבלים, גם אם קשה להניח שהם מסוגלים להתמודד ב"הפצה מיסחרית רגילה. לטובת הסקרנים שאינם מגיעים לפסטיבלים בחוף-לארץ, מארחים אותה הסינמטקים בחודש הבא.

ילדת בריסל, למדה קולנוע בעיר מורדתה ואחר כך בפאריס. מן הרגע הראשון לחתה בסגנון סמוי, אונגארדי, ה"מושפע הן על-ידי תורותיו של ז'אן לוק גודאר הצרפתי, והן על-ידי במאים כמו מייקל סנו הקנדי וסנן ברקהג' האמריקאי. אלה הם במאיי-אונגארד שעוסקים יותר במחקר אפשויות הביטוי של הקולנוע, בחלוקת המרחבים שרואה המצלמה, וב"

במאית שאנטאל אקרמן (מימין) בפעודה שת"קות ארוכות

וזה של אשה רגילה (דלפין סיריג). רק בסוף הסרט יש ביטוי אחד בילבד להת"מדרות נגד הגורל הזה. מיכתבים מן הבית משלב מיכתבים שכתבה אמה של ה"במאית לבתה, שעה שהתה בניו-יורק, עם מראות העיר, תוך רצון לבנות הקבלה בין תוכן המיכתבים לבין צורת הכרך המתנכר. פנישותיה של אנה מגולל סידרת פגישות של במאית קולנוע עם אנשים שונים, במהלך נדודיה באירופה. בכל ה"סרטים הללו יש חשיבות עליונה למיקום של המצלמה, לדברים שהיא מראה ולא מראה, ולשילוב שבין המילה המדוברת והתמונה. אם הצופה אינו מוכן לערוך, כל העת, ניתוחים, הוא יתעייף וישתעמם עד מהרה. כך קרה למבקרים רבים וטר"בים, המתוחכים עדיין אם סרטיה של שאנטל אקרמן הם קולנוע או אנטי-קולנוע. אלא שההגדרה המדוייקת אינה כל חשובה. כי גם מקטרגיה מודים, שאפשר למצוא בסרטים אלה עניין רב. ומי רשאי לדרוש יותר?

מבנה המיסגרת של כל צילום, מאשר ב"קולנוע סיפירי. להשפעות אלה צריך להור סיף נימה פמיניסטית אישית חזקה של שאנטל עצמה, שבכל סרטיה יש מרכיב אוטוביוגרפי ברור, המוביל להייהור על מצבה של האשה בחברה המערבית.

כרך גדול ומתנכר

כדאי, אולי, להזהיר את הצופים, בטרם תגיע הגברת אקרמן עם סר"טיה לארץ. המדובר הוא בסרטים שבהם המצלמה כימעט שאינה זזה, סרטים שיש בהם שת"קות ארוכות ("הדיאלוגים מעניי"נים יותר כמוסיקת-רקע של דיקלום". היא אומרת) הדורשים מן הצופים סבלנות ור"י כוז רב, 23 כמו ז'אן דילמן, רחוב ה"מיסחר מ"ס 18, הנמשך קרוב לארבע שעות, עוקב כימעט ללא מילה אחרי ה"חיים האפורים, חסרי הגיוון וחסרי התיך"

פני יצאנית ב"מלאך ג'ק" סחורה הוגנת

אדי שומן, שמציע לג'ק את עיסקת "בית המרגוע לחיילים" ואחר-כך, כשהמילחמה מתקרבת לקיצה וזרם הלקוחות מאיים להפסיק, חוזר אל הסרטור בעיסקה קוסי-מת נוספת. עליו להמציא ראיות שיכתימו את שמו של סנטור המבקר באיזור, ובת"מורה יזכה בתשלום שיבטיח את ריווחתו עד לגימלאות.

המלאך ג'ק הוא סיפור מוסר שגיבורו, סרטור זונות, מיטיב להבחין בין טוב לרע, מותר ואסור, יותר מאשר רבים ממנהיגי העולם. מבחינה פוליטית, משמש הסרט אספקלריה שבה יכול המערב שוב לראות